

RECONSTRUCTIE IJmuidense Dina doodgeschoten op verdenking van overspel

Jaloezie met een dodelijke afloop

‘Jouw Dina lag in het duin met een ander te zoenen!’, riep een IJmuidenaar op 4 september 1914 naar de 36-jarige Jacob Brester. Dat werd Dina Sant, Bresters zestienjarige aanstaande verloofde, fataal. Brester schoot haar in een schemertoestand twee kogels door het hoofd en probeerde daarna zichzelf van het leven te beroven. Het voorval zou een van de meest opzienbarende misdrijven in het nog piepjonge IJmuiden worden.

Fred Boogerd

Oud-IJmuiden ■ Fred Boogerd doet in het laatste nummer van Velisena, het periodiek van de Historische Kring Velsen, uitvoerig verslag van de toedracht en gebeurtenissen rond de crime passionel met als hoofdrolspeler Jacob Brester, een ontwikkeld man en een bekwaam technicus ‘met de beste vrienden onder zeelui, scheepsbouwers en motorbootontwerpers’. Maar ook iemand met een ongedurige en beladen voorgeschiedenis waarin hij tweemaal als zenuwpatiënt is verpleegd.

Brester, geboren en getogen in Delft, is na periodes in Haamstede en Noorwegen letterlijk en figuurlijk in IJmuiden gestrand. We schrijven maandag 11 november 1912 wanneer Jacob en de Noorse zee-man Chr. Foklie in de stormnacht door hooggaande zeeën met de kotter Johanna bij IJmuiden op het strand voer.

Nommer Een

De opvarenden werden ondergebracht in hotel ‘Nommer Een’ in Oud-IJmuiden. Enkele dagen later kreeg de N.V. Sleepdienst ‘Vischploeg’ de opdracht om de gestrande kotter bij laagwater vlot te trekken en naar de haven te slepen omdat het schip water maakte. Sindsdien bleef Brester op het schepje in IJmuiden. Hoe hij zijn dagen verder doorbracht is niet bekend. Maar feit is wel dat hij in

Zaandam een nieuwe revolver heeft aangeschaft.

Desondanks raakte hij kennelijk toch ook snel gewend aan IJmuiden want verscheidene kranten weten te melden dat hij samen met jonge dames zeiltochtjes met zijn jacht maakte. Ook de jeugdige Dina Sant behoorde daartoe in de zomer van 1913 en hij kwam geregeld bij de drogisterij van haar vader Hendrik Sant aan het (oude) Willemsplein langs. De moeder van Dina heeft achteraf verklaard dat haar dochter een stille verkering met hem had en dat op 19 oktober, haar verjaardag, ze zou zeventien worden, de verloving publiek gemaakt zou worden. Haar vader had zijn twijfels en had vaak discussies met Jacob over hun toekomst; kon hij wel goed voor haar zorgen?

Rechtszittingen

De moeder vond Dina nog te jong en had hier met Jacob over gesproken. Afgaande op de verslagen van de rechtszittingen hadden ze zeker wel iets met elkaar. Echter, half juli is er ook een ruzie geweest over de haardracht van Dina die eindigde met een bloedneus van Dina. Per ongeluk volgens Jacob, maar niet volgens haar moeder.

Aan de hand van rechtbankverslagen is auteur Fred Boogerd tot de volgende reconstructie gekomen wat zich op die fatale 4 september 1914 zou hebben afgespeeld. Jacob heeft die middag met Dina in de woning aan het Willemsplein zit-

ten lezen en sprak met haar af dat ze die avond omstreeks 18.30 uur aan boord van zijn jachtje zou zijn. Toen zij er niet was op dat tijdstip heeft hij nog enige tijd gewacht. Daarna schreef hij een briefje voor haar voor het geval ze nog zou komen en is op weg gegaan richting Oud-IJmuiden. Zoals hij ‘s avonds steeds deed, nam hij bij het verlaten van zijn jacht zijn revolver mee.

Zoenen

Aan de wal gekomen kwam hij een onbekend persoon tegen die hem zei: „Meneer Brester, wacht u maar niet, Dina lag laatst toen u weg was, nog met een ander in de duinen te zoenen.” Hij had dergelijke praatjes wel eens meer gehoord, maar had er niet veel geloof aan gehecht. Even voor achten ging hij naar het postkantoor, haalde een aangetekende brief op en ging regelrecht naar de winkel van drogisterij ‘De vergulde gaper’ van Sant en liep naar binnen. De moeder van Dina stond achter de toonbank en hielp op dat moment een klant. Ze zei niks, maar knikte ten teken dat hij door kon lopen naar de woonkamer die aan de winkel grensde. Tot op dat moment wees niets op de dramatische ontwikkelingen die zich binnen een paar minuten zouden gaan afspelen.

Jacob zag Dina in de woonkamer op de canapé liggen, sloeg een arm om haar heen en vroeg toen: „Dina, wat was dat met die man in de

Het signalement van Jacob Brester

duinen?” Naar zijn zeggen zei ze niets, maar kreeg een kleur en lachte. Jacob vatte dat op als een bevestiging van dat praatje. Jacob heeft toen tweemaal op het meisje geschoten. Dina Sant werd in het hoofd boven het linkeroor geraakt en lag zwaargewond en buiten bewustzijn op de canapé. Jacob heeft later gezegd niet meer te weten wat hij gedaan heeft tot het moment waarop de moeder hem

Luchtfoto van Oud-IJmuiden, 1929.

aansprak en hij zichzelf driemaal in het achterhoofd schoot om zich van het leven te beroven.

De getuigenis van de moeder is hiermee consistent; ze had na de twee schoten, staande tussen de schuifdeuren, gezegd: „Brester, wat doe je nu?” Na de drie schoten op zichzelf zou hij later gezegd hebben: „Toen de kogels op waren, voelde ik dat ik nog niet dood was. Dat vond ik vreselijk.” Jacob had

drie schotwonden in het rechtergedeelte van het achterhoofd, maar was bij kennis. Volgens het vonnis is een klant op verzoek van Dina's moeder weggegaan om de politie erbij te halen en een arts te waarschuwen. Reeds om 20.15 uur waren de agenten Berkhof en Edcius aanwezig, vermoedelijk vanuit het politiebureau op het Willemsplein.

De twee agenten, die de revolver

op de canapé in beslag namen, hebben Jacob klagend horen roepen: „O vrouwtje, vrouwtje, waarom heb je dat gedaan?” Dina is die avond niet naar een ziekenhuis gebracht omdat de arts Boch, die zich over haar ontfermd had, dacht dat ze al stervende was. Jacob is op advies van de arts Romeling door agent Berkhof wel diezelfde avond nog naar het St. Elizabeths Gasthuis in Haarlem gebracht. Pas de

volgende ochtend is ze alsnog door haar vader en een verpleegster naar hetzelfde ziekenhuis vervoerd. Daar is ze de volgende dag, 6 september, aan haar verwondingen overleden.

Willemsplein

Verscheidene kranten meldden dat het oude Willemsplein die donderdagavond helemaal vol stroomde met Oud-IJmuidenaren. De arrestant werd ter plekke door sommigen uitgejouwd toen op 17 september de substituu-officier van justitie in aanwezigheid van Brester zijn jacht Johanna onderzocht. Er was ook veel belangstelling voor de zittingen van de rechtbank in Haarlem: zowel de gereserveerde als de publieke tribune zaten vol.

Jacob werd na rijp beraad (toch) toerekeningsvatbaar bevonden. De officier van justitie mr. Hoyer van de Haarlemse rechtbank had zeven jaar gevangenisstraf geëist, maar hij heeft op 26 februari slechts twee jaar gevangenisstraf gekregen voor doodslag. Na het hoger beroep van de officier is hij in het Amsterdamse gerechtshof te Amsterdam op 28 mei veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf.

Waar Jacob heeft vertoefd na zijn vrijlating is volgens de auteur onbekend, er zijn alleen nog twee krantenberichten gevonden waarin zijn naam voorkomt: bij de overlijdensberichten van zijn ouders. Na de begrafenis van zijn vader lijkt er geen enkele informatie meer over hem te vinden, ondanks verwooede pogingen van de onderzoeker.

Niet over waar hij heeft gewoond

Velisena

Het complete verhaal staat in het laatste nummer van Velisena, een uitgave van de Historische Kring Velsen. In het blad verder aandacht aan het reformhuis Kuilboer, het Misielshuis in Driehuis, familie De Waard en Oud-Velsen. Het jaarboek is verkrijgbaar bij de Readshop IJmuiden en Boekhandel Broedero Santpoort-Noord voor tien euro.

en wat hij heeft gedaan. Jacob, 42 jaar oud, lijkt te zijn opgegaan in het niets. Het enige wat nog boven water kwam was een officieel bevolkingsregisterdocument van de gemeente Teteringen, vlak bij het huidige Breda, gedateerd 3 augustus 1920 waarop vermeld staat onder de rubriek Huisz.: ‘ambts-halve (Indië)’.

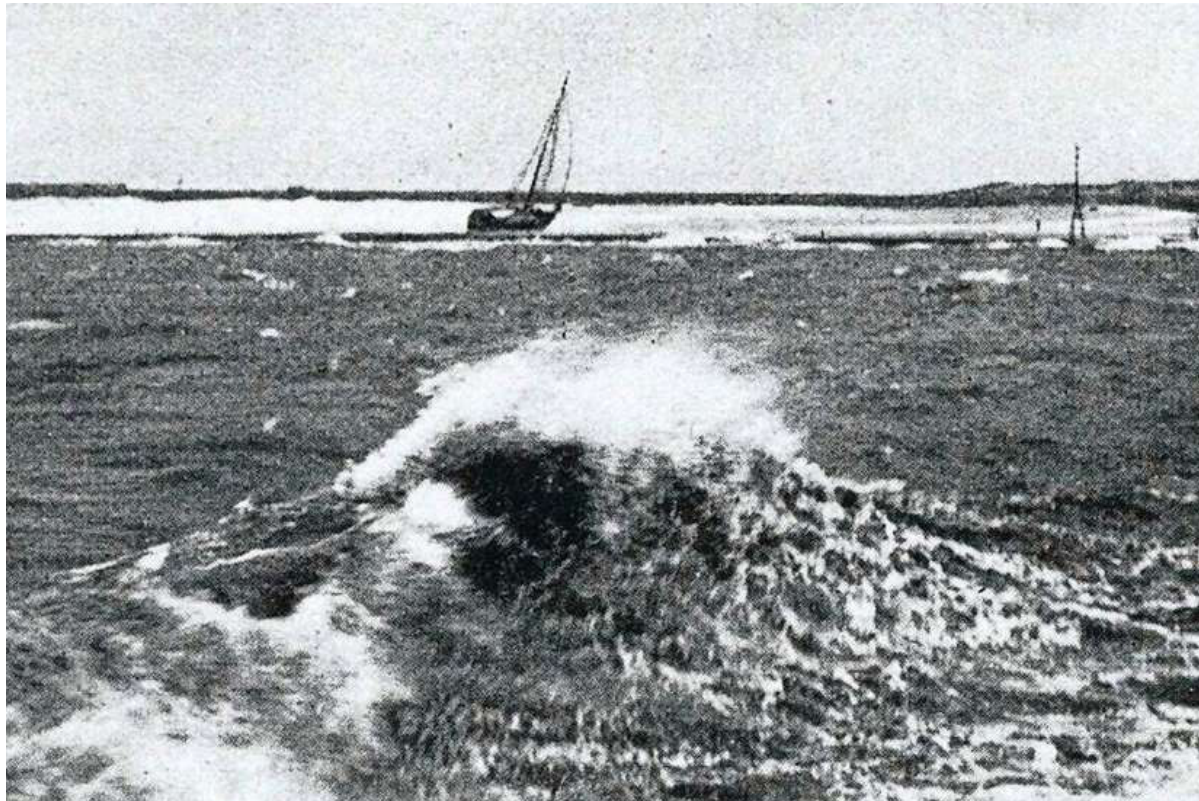
Op een ander document van Teteringen van 14 maart 1927 staat behalve de aantekening ‘ambtshalve Indië’ ook nog vermeld: ambts-halve uitgeschreven. Deze minimale informatie suggereert dat hij wellicht na zijn straf vertrokken is naar West- of Oost-Indië. De schrijver heeft diverse sites met passagierslijsten van schepen naar West- of Oost-Indië voor de periode juni-december 1919 doorzocht op de naam Brester, maar zonder succes. Fred Boogerd is redacteur van Velisena

Hotel Nommer Een waar de drenkelingen werden ondergebracht

Drogisterij De vergulde Gaper

De kotter Johanna op het strand van IJmuiden, 1912